



Voorstel

Gemeenteraad

Datum: 2 oktober 2018
Opsteller: Harrie Wösten
Zaak: Mailadres: harrie.wosten@midden-groningen.nl
Portefeuillehouder: Erik Drenth
Stukken ter inzage:
Onderwerp: Raadsvoorstel Programmabegroting 2019 Midden-Groningen

1. Voorstel

1. De begroting 2019 vast te stellen.
2. De kredieten met betrekking tot de investeringen beschikbaar te stellen. Zoals opgenomen in het investeringsplan 2019.
3. De meerjarenraming 2020 tot en met 2022 voor kennisgeving aan te nemen.

2. Inleiding

Voor u ligt de begroting 2019 met de meerjarenraming voor de jaren 2020 tot en met 2022 van Midden-Groningen. De samenstelling van de programmabegroting 2019 is ontleend aan de opbouw van het visiedocument Kompas. In Kompas staat de visie voor de gemeente Midden-Groningen met de veranderingen in de samenleving als uitgangspunt. Daarin zijn volgende vier thema's benoemd:

- Groots in kleinschaligheid
- Ieder mens telt
- Economie van de toekomst
- Gemeente als bondgenoot

Omdat deze vier thema's niet alle activiteiten van de gemeente Midden-Groningen en de daaraan verbonden budgetten omvatten, is een afzonderlijk onderdeel opgenomen voor Bestuur en Bedrijfsvoering.

Ambities

De begroting 2019 is een financiële vertaling van de ambities, zoals die zijn verwoord in het visiedocument Kompas, het coalitieakkoord 2018-2022 en de Voorjaarsnota. Aan deze ambities hebben wij met de nodige voortvarendheid vorm gegeven.

Bij de uitvoering van deze taken zetten wij inwoners, bedrijven en maatschappelijke instellingen centraal. Zoals in Kompas verwoord willen wij voor hen bondgenoten zijn. Hierbij past een



bestuursstijl waarin het gesprek met de samenleving wordt aangegaan, dienend leiderschap wordt getoond en een organisatie wordt opgebouwd die ondersteunend is aan de inwoners. De overheid moet daarbij vertrouwen op de kracht in de samenleving. Dit uitgangspunt wordt bij verschillende projecten gehanteerd. In Overschild bouwen wij samen met de bewoners aan dorpsvernieuwing, in combinatie met het versterken/vervangen van woningen als gevolg van schade, veroorzaakt door gaswinning. Deze grote, uitdagende opgave kan in een stroomversnelling komen nu het kabinet heeft besloten om aan de provincie Groningen extra financiële middelen toe te kennen, zowel voor herstel als voor verbetering van het economisch perspectief in deze regio.

De invoering van de nieuwe Omgevingswet gebruiken we om het bondgenootschap verder vorm te geven. De nieuwe wet biedt meer ruimte voor particuliere ideeën. Dit komt doordat er meer algemene regels gelden, in plaats van gedetailleerde vergunningen. De houding bij het beoordelen van plannen is 'ja mits' in plaats van 'nee tenzij'. Zo ontstaat ruimte voor bijvoorbeeld bedrijven en organisaties om met ideeën te komen.

De ontwikkeling van een nieuwe Woonvisie leidt tot inzichten in woonwensen, noodzakelijke voorzieningen in dorpen en wijken en verschillende bouw mogelijkheden. In een open 'meedenkproces' wordt vorm gegeven aan afvalinzameling; wij zullen binnenkort hierover concrete voorstellen presenteren.

Midden-Groningen wil zich ook profileren als energietransitiegemeente en maakt plannen om deze versneld te kunnen uitvoeren met behulp van genoemde rijksmiddelen. Over tal van onderwerpen die met leefbaarheid en woongenot te maken hebben zijn (of worden) onze inwoners op een actieve wijze benaderd.

In het Sociaal Domein is ons streven om met elkaar er voor te zorgen dat iedereen volwaardig kan meedoen in de samenleving. De financiële tekorten in de uitvoering van de Jeugdwet baren zorgen. Met een pakket maatregelen op korte en lange termijn wordt erop ingezet dat de uitgaven in het Sociaal Domein in overeenstemming zijn met het beschikbare budget.

Ontwikkelingen

Midden-Groningen wil meer zijn dan een samenvoeging van Hoogezand-Sappemeer, Slochteren en Menterwolde. De schaalvergroting dient van meerwaarde te zijn voor onze eigen inwoners en de omgeving. We zullen de Kompas-visie steeds verder concretiseren. Daarnaast zijn er ontwikkelingen (zoals bijvoorbeeld de evaluatie van de Regiovisie Groningen-Assen en het Nationaal Programma Gaswinningsproblematiek: toekomstperspectief voor Groningen) die vergen dat Midden-Groningen



met lef en zelfbewustzijn de daarbij behorende positie op regionaal en landelijk niveau inneemt. Deze bouwstenen voor de toekomst kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan maatschappelijke en economische ontwikkelingen in Midden-Groningen. Hoe die positie gestalte gaat krijgen vormt onderdeel van een open leerproces voor het college, de raad en de ambtelijke organisatie om grootschaliger te denken en tegelijkertijd oog te hebben voor de specifieke cultuur en verlangens van dorpen en wijken. Wij zullen initiatieven nemen om hierover het gesprek aan te gaan met de samenleving en uw raad om de bestuurlijke en ambtelijke slagkracht te vergroten.

Financiële basis

Bij het uitvoeren van de ambities van het collegeakkoord geldt als uitgangspunt dat 'de basis op orde is'. Daarmee bedoelen we in de eerste plaats dat gemeentelijke processen helder, duidelijk, inzichtelijk, overzichtelijk en eenduidig uitlegbaar zijn. Dit geldt ook voor de financiële processen. Daarnaast geldt dit ook voor processen die de leefbaarheid bevorderen: we doelen daarbij o.a. op het op orde brengen (inhaalslag) van de Openbare Ruimten.

Daarnaast constateren we dat Midden-Groningen op dit moment (om uiteenlopende redenen) in financieel opzicht structureel uit de pas loopt. De belangrijkste oorzaken zijn een aantal autonome ontwikkelingen waarop de gemeente geen invloed heeft omdat zij door derden worden opgelegd c.q. verplicht worden gesteld. Ten opzichte van de Voorjaarsnota is er sprake van een verwachte toename van de uitgaven in 2019 van € 1,8 miljoen en in 2020 van zo'n € 1,2 miljoen structurele kosten per jaar. Enkele voorbeelden van deze autonome ontwikkelingen zijn: de taken die voortvloeien uit de wettelijke verplichte asbestsanering, lagere compensatie uit het BTW compensatiefonds, de verhoogde gemeentelijke bijdrage aan de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) en (op landelijke niveau gemaakte) CAO-afspraken rondom verhoging van de ambtenarensalarissen.

Deze ontwikkelingen zijn niet meegenomen in de Voorjaarsnota en hebben een negatieve invloed op het reeds eerder aangegeven begrotingstekort. Ons streven is en blijft een gezonde financiële basis. Het is noodzakelijk om tot een sluitende meerjarenbegroting te komen. Daarvoor zijn mogelijk ombuigingsmaatregelen noodzakelijk. Bij de presentatie van de Voorjaarsnota in 2019 zal duidelijk worden in hoeverre er sprake blijkt te zijn van structurele tekorten en in hoeverre structurele ombuigingsmaatregelen noodzakelijk zijn.

Wij stellen voor om het beschreven verwachte additionele tekort 2019 van € 1,8 miljoen incidenteel te dekken uit de algemene reserve.



3. Bevoegdheid van de raad

De begroting van de gemeente dient uiterlijk op 15 november in het jaar voorafgaande aan het begrotingsjaar door de raad te worden vastgesteld.

4. Beoogd effect

De programmabegroting 2019 en meerjarenraming 2020-2022 beogen een financieel sluitende begroting van de gemeente Midden-Groningen.

5. Historische context

In deze begroting zijn de effecten opgenomen van het coalitieakkoord 2018-2022. Bij de behandeling van de voorjaarsnota zijn keuzes gemaakt die verwerkt zijn in deze begroting.

6. Argumenten

Door vaststelling van de programmabegroting 2019 kan binnen de gestelde (financiële) kaders uitvoering worden gegeven aan hetgeen “We willen bereiken” en wat “We gaan doen” voor de gemeente Midden-Groningen.

7. Kanttekeningen en risico's

In de begroting 2019 zijn de effecten opgenomen van het coalitieakkoord 2018-2022. Midden-Groningen bestaat nu bijna één jaar. Vanuit de herindeling zijn er nog zaken die mogelijk op termijn effecten hebben op de begroting. In de voorjaarsnota 2018 zijn onder meer voor de openbare ruimte extra middelen (€ 1,5 miljoen) beschikbaar gesteld. Anticiperend op besluitvorming door uw raad zijn de financiële gevolgen van het meerjarenonderhoudsplan gemeentelijke gebouwen in deze begroting opgenomen. Dit plan zal nog ter besluitvorming aan uw raad worden voorgelegd. Wij gaan er op dit moment vanuit dat deze middelen toereikend zijn.

Bij de jaarrekening 2017 zijn forse bijstellingen gedaan op de grondexploitaties. Ook hier volgen wij de ontwikkelingen en zullen we nagaan of bijstellingen noodzakelijk zijn.

In het voorjaar van 2019 zullen de (financiële) resultaten van 2018 bekend worden. Dan zal ook blijken in hoeverre de uitgangspunten van de begroting 2018 juist zijn gebleken. Bij de najaarsnota 2018, die uw raad in november 2018 behandelt, zullen we een eerste indicatie geven over de verwachte afwijkingen van de begroting 2018.



8. Financiële paragraaf

In onderstaand overzicht hebben we het financiële meerjarenbeeld van de begroting 2019 opgenomen.

Financieel meerjarenperspectief	2019	2020	2021	2022
Voorjaarsnota 2018	-1.573.342	-1.718.329	87.314	87.314
Ontwikkelingen 2019 -2022	-1.869.216	-1.186.176	-2.663.755	-1.058.678
Saldo	-3.442.558	-2.904.505	-2.576.441	-971.364
Overeenkomstig VJN 2018 aanwending AR	1.573.342	1.718.329		
Extra aanwending algemene reserve	1.869.216			
Te nemen maatregelen		1.186.176	2.663.755	1.058.678
Saldo begroting	0	0	87.314	87.314

Het resultaat van de begroting leidt tot een sluitende meerjarenbegroting in de wetenschap dat:

- Het tekort uit 2019 ad € 3,4 miljoen (ruim € 1,5 miljoen uit de Voorjaarsnota en ruim € 1,8 miljoen op basis van geschetste ontwikkelingen 2019-2022) incidenteel gedekt wordt uit de algemene reserve;
- Er aanvullende taakstellingen zijn opgenomen vanaf 2020. Wij bereiden een plan van aanpak voor en zullen concrete voorstellen presenteren in de Voorjaarsnota van 2019.

In de inleiding van de begroting is een gedetailleerde toelichting opgenomen over de ontwikkelingen in 2019 en verder.

In de uitgangspunten voor de samenstelling van de begroting is - naast het sluitend zijn van de begroting - aandacht gegeven aan de ontwikkeling van de algemene reserve/weerstandsvermogen. Voor de bepaling van de financiële positie van de gemeente is dit van groot belang. Namelijk: In hoeverre is de gemeente in staat om uit vrij inzetbare middelen deze risico's, als die zich voordoen, het hoofd te bieden? Een eerste voorzichtige inventarisatie van de risico's en de beschikbare middelen geeft aan dat per 1 januari 2019 de weerstandsratio 2,7 bedraagt, namelijk een verhouding van € 14 miljoen algemene reserve ten opzichte van € 5,3 miljoen risico's. Ten opzichte van de vorige begroting is sprake van een forse stijging van de ratio. Oorzaak is de herijking van de reserves die in 2018 is uitgevoerd en waarvan de effecten zijn meegenomen in de begroting 2019. Door de aanwending van de algemene reserve ter dekking van de begrotings-tekorten in 2019, totaal € 3.442.558 daalt de weerstandsratio van 2,7 naar 2,0.



9. Communicatie

Volgens artikel 190 van de Gemeentewet wordt de programmabegroting, na besluitvorming in het college van burgemeester en wethouders van 2 oktober 2018 (moment van aanbieden concept aan gemeenteraad), ter inzage gelegd. Bekendheid hieraan wordt gegeven door publicaties op de Gemeentepagina (begroting in één oogopslag), door publicatie op de social media (publicatie en samenvatting) die door gemeente Midden-Groningen worden gebruikt en door de nieuwsmedia actief te informeren tijdens een persbijeenkomst.

Burgemeester en wethouders van de gemeente Midden-Groningen,

Adriaan Hoogendoorn
Burgemeester

Henk Mulder
Secretaris

Bijlage:

1 programmabegroting 2019